

KONFERENSIYALAR COM

ANJUMANLAR PLATFORMASI

**I RESPUBLIKA ILMIY-
AMALIY KONFERENSIYASI**

**YANGI DAVR ILM-
FANI: INSON UCHUN
INNOVATSION G'OYA
VA YECHIMLAR**

YANVAR, 2026

ELEKTRON NASHR:

<https://konferensiyalar.com>

YANGI DAVR ILM-FANI: INSON UCHUN INNOVATSION G'OYA VA YECHIMLAR

**I RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY
KONFERENSIYASI MATERIALLARI**

2026-yil, yanvar

TOSHKENT-2026

Yangi davr ilm-fani: inson uchun innovatsion g'oya va yechimlar. I Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari to'plami. 2-jild, 1-son (yanvar, 2026-yil). – 80 bet.

Mazkur nashr ommaviy axborot vositasi sifatida 2025-yil, 8-iyulda C-5669862 son bilan rasman davlat ro'yaxatidan o'tkazilgan.

Elektron nashr: <https://konferensiyalar.com>

Konferensiya tashkilotchisi: "Scienceproblems Team" MChJ

Konferensiya o'tkazilgan sana: 2026-yil, 8-yanvar

Mas'ul muharrir:

Isanova Feruza Tulqinovna

Annotatsiya

Mazkur to'plamda "Yangi davr ilm-fani: inson uchun innovatsion g'oya va yechimlar" mavzusidagi I Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari jamlangan. Nashrda respublikaning turli oliy ta'lim muassasalari, ilmiy markazlari va amaliyotchi mutaxassislari tomonidan tayyorlangan maqolalar o'rin olgan bo'lib, ular ijtimoiy-gumanitar, tabiiy, texnik va yuridik fanlarning dolzarb muammolari va ularning innovatsion yechimlariga bag'ishlangan.

Ushbu nashr ilmiy izlanuvchilar, oliy ta'lim o'qituvchilari, doktorantlar va soha mutaxassislari uchun foydali qo'llanma bo'lib xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: ilmiy-amaliy konferensiya, innovatsion yondashuv, zamonaviy fan, fanlararo integratsiya, ilmiy-tadqiqot, nazariya va amaliyot, ilmiy hamkorlik.

Barcha huquqlar himoyalangan.

© Scienceproblems team, 2026-yil

© Mualliflar jamoasi, 2026-yil

MUNDARIJA

TEXNIKA FANLARI

Foziljonov Khojiakbar

KEY STAGES OF RECOVERY OF VISUAL INFORMATION FROM SIDE ELECTROMAGNETIC RADIATION VIDEO PATHS OF COMPUTING SYSTEMS 5-9

IQTISODIYOT FANLARI

Murtazayev Isabek

ZARAFSHON MINTAQASI SHAROITIDA

BUXORO VILOYATI SANOAT RIVOJLANISHI 10-13

Mamanov Muxammadamin

RAQAMLI TRANSFORMATSIYA JARAYONIDA TURIZM KORXONALARINI SAMARALI

BOSHQARISHNING NAZARIY VA AMALIY ASOSLARI 14-18

FALSAFA FANLARI

Rahmatullayev Mardonbek

KIBER MAKONDA ERKINLIK VA XAVFSIZLIKNING ETIK CHEGARALARI 19-24

FILOLOGIYA FANLARI

Muzaffarov Javlon

UZUKLAR HUKMDORI" ROMANIDA ARXAİK EPOS AN'ANALARI RIVOJI 25-27

Po'latova Lobar

O'ZBEKISTON MTRK AXBOROT DASTURLARIDA BOSHLOVCHINING NUTQ MADANIYATI VA

UNING AUDITORIYAGA TA'SIRI 28-36

PEDAGOGIKA FANLARI

Xomidjonov Abrorjon

PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALAR ORQALI O'QUV MOTIVATSIYASINI OSHIRISH

STRATEGIYALARI 37-42

Buriyeva Sobira

YAPONIYADA MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTLARI RAHBARLARINI TAYYORLASH VA

QAYTA TAYYORLASH TIZIMINING O'ZIGA XOS JIHATLARI 43-46

Nodirova Feruza

SHE'RIYATDA BADIY OBRAZNING O'ZIGA XOSLIGI

(Sa'dulla Hakim she'riyati misolida) 47-54

Sodiqova Gulnora

XORIJIY MAMLAKATLAR TAJRIBASIDA ISH BERUVCHILARNI KASBIY TA'LIM TIZIMIGA

JALB QILISHNING SAMARALI MEXANIZMLARI 55-60

Arustamyan Yana, Toshpulatov Omonullokhon

DATA-DRIVEN MANAGEMENT AND MANAGEMENT INFORMATION SYSTEMS (MIS) IN

UZBEK HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS 61-64

Djamilov Nurali

TARIX DARSLARIDA TARIXIY ATAMALARNI O'QITISHDA ZAMONAVIY PEDAGOGIK

TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH 65-67

Abdullayeva Muyassar

BOSHLANG'ICH SINIF O'QUVCHILARINING TA'LIM MUHITIGA MOSLASHUVIDA SOG'LIQNI

SAQLASH TEXNOLOGIYALARINING ROLI 68-70

TIBBIYOT FANLARI

Hurмаматова Нигина

ДЕМЕНЦИЯ: ЭТИОЛОГИЧЕСКИЕ ФАКТОРЫ И СОВРЕМЕННЫЕ ПОДХОДЫ

К РАННЕЙ ДИАГНОСТИКЕ 71-73

PSIXOLOGIYA FANLARI

Ismoilov Temurbek

VERBAL KOMMUNIKATSIYA ORQALI AUDITORIYA BILAN

SAMARALI MULOQOT O'RNATISH 74-79

FILOLOGIYA FANLARI

“UZUKLAR HUKMDORI” ROMANIDA ARXAİK EPOS AN’ANALARI RIVOJI

Muzaffarov Javlon Kodirjonovich

Is'hoqxon Ibrat nomidagi Namangan davlat chet tillar instituti tayanch doktoranti

Annotatsiya: Ushbu tadqiqot J.R.R. Tolkinning “Uzuklar hukmdori” romanida arxaik epos an’analari qanday saqlanib qolishi va zamonaviy fantastik roman poetikasi doirasida qanday rivojlanishini tahlil qiladi. Asarda qadimgi epik tafakkurga xos mifologik struktura, qahramonlik arxetiplari, “ezgulik–yovuzlik” qarama-qarshiligi, qismat va sinov motivlari hamda epik uslub (monumental tasvir, patetika, tarixiylik illuziyasi)ning badiiy funksiyasi yoritiladi. Roman syujeti va obrazlar tizimi german-skandinav eposi, xalq og’zaki ijodi va afsonaviy rivoyatlar bilan uyg’unlashgan holda ko’rib chiqilib, Tolkien epik merosni qayta talqin qilish orqali yangi, tizimli mifopoetik olam yaratgani asoslanadi. Natijada “Uzuklar hukmdori” epik an’analari davomiyligini ta’minlagan holda, ularni zamonaviy estetik mezonlar, janr talablari va badiiy konsepsiya bilan boyitgan asar sifatida baholanadi.

Kalit so’zlar: arxaik epos, epik an’ana, mifopoetika, qahramonlik arxetipi, folklor motivlari, “ezgulik–yovuzlik” konflikti, fantastik roman, J.R.R. Tolkin.

THE DEVELOPMENT OF ARCHAIC EPIC TRADITIONS IN THE 'LORD OF THE RINGS' NOVEL

Muzaffarov Javlon Kodirjonovich

PhD student at the Namangan State Institute of Foreign Languages named after Is'hoqxon Ibrat

Annotation. This research analyzes how the archaic epic traditions are preserved in J.R.R. Tolkien's novel "The Lord of the Rings" and how they develop within the framework of modern fantasy literature. The work explores the mythological structures characteristic of ancient epic thought, heroic archetypes, the dichotomy of "good vs. evil," themes of fate and trial, as well as the artistic functions of epic style (monumental depiction, pathos, and the illusion of historicity). The plot and character system of the novel are examined in conjunction with German-Scandinavian epics, folk oral traditions, and legendary narratives, establishing that Tolkien creates a new, systematic mythopoetic world through the reinterpretation of epic heritage. As a result, "The Lord of the Rings" is assessed as a work that ensures the continuity of epic traditions while enriching them with modern aesthetic criteria, genre demands, and artistic concepts.

Key words: archaic epic, epic tradition, mythopoetics, heroic archetype, folkloric motifs, "good vs. evil" conflict, fantasy novel, J.R.R. Tolkien.

DOI: <https://doi.org/10.47390/ydif-y2026v2i1/n05>

Qahramonlik eposi insoniyatning eng qadimiy badiiy tafakkur qatlamlarini o’zida mujassam etgan janr bo’lib, unda xalqning tarixiy xotirasi, axloqiy ideallari va jasorat haqidagi tasavvurlar jamlangani. Mazkur epik an’analari zamonaviy adabiyotda yangi shakl va mazmunlarda qayta talqin qilinmoqda. XX asr adabiyotida J.R.R. Tolkin an’anaviy epos ruhini zamonaviy fantastika poetikasi bilan uyg’unlashtirgan ijodkor sifatida alohida e’tirof etiladi. Uning “Uzuklar hukmdori” romani arxaik epos an’analari davomiyligini saqlagan holda yangi badiiy mazmun bilan boyitgan nodir asardir. Ushbu tadqiqotda mazkur roman misolida mifologik strukturalar, qahramonlik arxetiplari va folklor motivlari orqali arxaik epik an’analarning rivoji tahlil qilinadi.

Tadqiqotda qiyosiy-tahliliy hamda mifopoetik metodlardan foydalanildi. "Uzuklar hukmdori" romanining syujet va obrazlar tizimi qadimgi eposlarga xos motivlar va arxetiplar nuqtai nazaridan o'rganilib, ularning zamonaviy fantastik matndagi transformatsiyasi baholandi. Qahramonlarning arxetipik rollari (masalan, qirol-qahramon, dono murshid, "kichik odam" qahramon) va asardagi epik kurash strukturasiga alohida e'tibor qaratildi.

Mifologik struktura va folklor motivlari. "Uzuklar hukmdori" romanining asosini Ezgulik va Yovuzlik o'rtasidagi abadiy kurash tashkil etadi – bu qadimiy eposlarga xos dualizm zamonaviy fantastik dunyoda markaziy syujet sifatida qayta namoyon bo'lgani. Tolkin o'zining ijodiy olamida qadimgi german, skandinav va kelt mifologiyasiga oid epik motivlarni uyg'unlashtirib, ularni yangi kontekstda jonlantiradi. Masalan, asardagi sehrli "Yagona uzuk" obrazi skandinav eposidagi Andvaranaut la'natlangan uzugi motivini eslatadi, sehrGAR Gandalf qiyofasi esa qadimiy Odin timsolidan ilhomlanib yaratilgan bo'lib, elf va gnom (mitti) xalqlari ham bevosita skandinav folkloridan olingan. Shu tariqa, romanda qadimiy afsonaviy olam elementlari – sehrli jismlar, afsonaviy xalqlar, qadimiy bitiklar va bashoratlarga o'xshash motivlar – boy tasavvur bilan qayta yaratilgan. Xususan, Rohan qirolligining Meduseld saroyi tasviri "Beovulf" dostonidagi Heorot mehnatxonasi (mead hall)ga juda yaqin bo'lib, jangovar shoxlar sadosi va jasorat tushunchasi Shimoliy Yevropa eposlaridagi "qahramonlik jasorati" (Northern courage) ruhini esga solidi. Natijada Tolkin asarida arxaik mifopoetik tasavvurlar (yaralish afsonalari, qadimiy kuchlar va qismat g'oyasi) hamda folklor motivlari zamonaviy fantastika janri doirasida organik birikma hosil qilganini ko'rish mumkin.

Roman qahramonlari tizimi o'zida turli epik arxetiplarni mujassamlashtiradi. Aragorn o'z taqdirida saltanatni tiklovchi qo'rqmas qirol-qahramon sifatida gavdalansa, Frodo kichik xalq vakili bo'lib, og'ir yukni ko'tarib boruvchi, mashaqqatli sinovga belgilangan qahramon obrazini namoyon etadi. Qahramonlar jasorati, fidoyiligi va sinovlardan o'tish jarayoni epos tamoyillariga muvofiq yoritilib, ularning ichki psixologik kechinmalari batafsil ochib berilmaydi. Arxaik eposlarga xos ravishda, bosh qahramonlar voqea davomida sezilarli ruhiy o'sish kechirmaydi; ular hal qiluvchi pallalarda o'z asl mohiyatini ochib ko'rsatadi, xolos. Asarda qahramonlarni boshqaruvchi asosiy kuch sifatida taqdir va bashorat ilohiyoti namoyon bo'ladi, ya'ni voqealar rivojida qahramonlarning ichki qarorlaridan ko'ra Yozg'ir (oliy kuch) irodasi ustun keladi. Bu hol epik tafakkurning belgisi bo'lib, zamonaviy romanlardan farqli o'laroq, "Uzuklar hukmdori"da qahramonlarning shaxsiy hayoti va romantik munosabatlari deyarli aks etmaydi. Tolkin an'anaviy epos poetikasiga xos uslubni ongli ravishda tanlagan: asar matni obyektiv epik tasvir uslubi, monumental ohang va qahramonlik patosi bilan yo'g'rilgan bo'lib, ayni vaqtda murakkab psixologik tahlil va sub'ektiv tafsilotlar ortga surilgan. Ikkinchi darajali qahramonlar orasida Samvayz Gemji alohida ajralib turadi – u oddiy bog'bon bo'lsa-da, do'stga sadoqat va burch tufayli buyuk qahramonlikka yetishadi. Haqiqatan ham, muallif xatlarida Sam obrazini Birinchi jahon urushidagi oddiy askarlarning fidoyiligi aksidek tasvirlaganini qayd etadi. Shunday qilib, roman qahramonlari tarkibida epik qahramonlikning turli ko'rinishlari – jasoratli sarkarda, ezgu hukmdor, hal qiluvchi missiyaga ega "kichik odam" va sodiq yordamchi kabi arxetiplar – bir-birini to'ldiradi.

Olingan natijalar shuni ko'rsatadiki, "Uzuklar hukmdori" romani orqali Tolkin arxaik epos an'alarini nafaqat takrorlagan, balki ularga yangi badiiy konsepsiya doirasida yangicha

mazmun yuklagan. Asarda qadimiy epik strukturalar va motivlar yangi zamonaviy kontekstda qayta tiriltirilib, fantastik voqelik bilan organik birlashgan holda namoyon bo'lishi muallifning o'ziga xos yutug'idir. Bu holat epos janrining zamonaviy adabiyotda ham yashovchanligini va uning g'oyaviy-estetik imkoniyatlari cheksizligini tasdiqlaydi. Shuningdek, Tolkin ushbu an'analarni stilistik bezak sifatida emas, balki butun asar mazmunini belgilovchi konseptual qatlam sifatida qo'llab, epik merosning davomiyligini ta'minlagan. Natijada "Uzuklar hukmdori" zamonaviy adabiyotda epik an'analar rivojining yangi bosqichini belgilab bergan asar sifatida e'tirof etilmoqda. Shu tariqa, Tolkin an'anaviy epik va mifologik motivlarni zamonaviy badiiy matnga singdirish orqali fantastika janriga yangi epik miqyos va falsafiy chuqurlik baxsh etdi, natijada roman butun dunyo o'quvchilari orasida ulkan ma'naviy-ta'siriy ahamiyat qozondi.

Adabiyotlar/Литература/References:

1. Muzaffarov J. "Uzuklar hukmdori" romanida arxaik epos an'analari rivoji // Nauka i innovatsiya. – 2025. – T. 3. – № 50. – S. 77–80.
2. Lakowski R. I. Types of Heroism in "The Lord of the Rings" // Mythlore. – 2002. – T. 23. – № 4(90). – S. 22–35.
3. Chance J. The Lord of the Rings: Tolkien's Epic // Twentieth-Century Literary Criticism. – 2002. – T. 137.
4. Huttar C. A. Tolkien, epic traditions, and golden age myths // Twentieth-Century Fantasists: Essays on Culture, Society and Belief in Twentieth-Century Mythopoeic Literature. – London: Palgrave Macmillan UK, 1992. – S. 92–107.
5. Cobben F. Archaic Pronouns in The Lord of the Rings // Postgraduate English: A Journal and Forum for Postgraduates in English. – 2024. – № 45.
6. Suess J. How Norse Mythology Inspired Tolkien's Lord of the Rings // TheCollector [Elektron resurs]. – 2024. – Rejim dostupa: <https://thecollector.com/norse-mythology-lord-rings-tolkien/> (murojaat sanasi: 14.12.2025).

YANGI DAVR ILM-FANI: INSON UCHUN INNOVATSION G'OYA VA YECHIMLAR

I RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY KONFERENSIYASI MATERIALLARI

2026-yil, yanvar

Mas'ul muharrir: *F.T.Isanova*
Texnik muharrir: *N.Bahodirova*
Diszayner: *I.Abdihakimov*

Yangi davr ilm-fani: inson uchun innovatsion g'oya va yechimlar. I Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari to'plami. 2-jild, 1-son (yanvar, 2026-yil). – 80 bet.

Mazkur nashr ommaviy axborot vositasi sifatida 2025-yil, 8-iyulda C-5669862 son bilan rasman davlat ro'yaxatidan o'tkazilgan.

Elektron nashr: <https://konferensiyalar.com>

Konferensiya tashkilotchisi: "Scienceproblems Team" MChJ

Konferensiya o'tkazilgan sana: 2026-yil, 8-yanvar

Barcha huquqlar himoyalangan.
© Science problems team, 2026-yil.
© Mualliflar jamoasi, 2026-yil.